

Spis treści

Rozdział 1. Wprowadzenie do etyki

1.1.	Podstawowe pojęcia etyki ogólnej, niezbędne do zrozumienia zasad etyki lekarskiej i bioetyki	1
1.2.	Pojęcia dobra i zła i ich zastosowanie w praktyce lekarskiej.....	7
1.3.	Bioetyka	16

Rozdział 2. Zarys dziejów etyki lekarskiej

2.1.	Dwa modele kształtowania postaw lekarzy w starożytności	21
2.2.	Etyka lekarska w średniowiecznej Europie.....	25
2.3.	Początki etyki lekarskiej w Polsce.....	28
2.4.	Izby lekarskie i pierwsze kodeksy deontologiczne	31
2.5.	Rozwój myśli deontologicznej w Polsce na przełomie XIX/XX wieku	32
2.6.	Etyka lekarska jako problem międzynarodowy po II wojnie światowej.....	35
2.7.	Problemy etyki lekarskiej w Polsce po II wojnie światowej.....	37

Rozdział 3. Prawa pacjenta

3.1.	Paternalizm czy partnerstwo. Stosunek lekarz–pacjent w przeszłości i w dobie współczesnej.....	45
3.2.	Karta Praw Pacjenta.....	47
3.3.	Europejska Konwencja Bioetyczna.....	51
3.4.	Dokumenty wzorcowe dotyczące praw pacjenta	52
3.5.	Stosunek lekarz–pacjent w świetle podstawowych praw pacjenta.....	54
3.6.	Nadzór nad przestrzeganiem praw pacjenta.....	59
3.7.	Godność lekarza i jego prawa	60
3.8.	Dodatkowe informacje o regulacjach prawnych i związanych z tym zagrożeniach	63

Rozdział 4. Tajemnica zawodowa lekarza

4.1.	Tajemnica lekarska w tradycjach historycznych	67
4.2.	Zakres tajemnicy lekarskiej	70
4.3.	Zwolnienie od obowiązku zachowania tajemnicy	71
4.3.1.	Ustawowe zwolnienia z zachowania tajemnicy	72
4.3.2.	Postępowanie w przypadku badania na żądanie uprawnionych ustawami organów i instytucji	76
4.3.3.	Postępowanie dotyczące nieujawnienia tajemnicy stanowiącej niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia pacjenta lub innych osób	78
4.3.4.	Ujawnienie tajemnicy za zezwoleniem pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego	79
4.3.5.	Udzielanie informacji innemu lekarzowi lub personelowi medycznemu ..	81
4.3.6.	Tajemnica zawodowa a praktyczna nauka zawodów medycznych	83
4.3.7.	Wykorzystanie wiadomości objętych tajemnicą do celów naukowych	84
4.4.	Tajemnica dotycząca dokumentacji lekarskiej	85
4.5.	Tajemnica wobec pacjenta, którego informacje dotyczą	87
4.6.	Odpowiedzialność za naruszenie zasad zachowania tajemnicy lekarskiej ..	88

Rozdział 5. Obowiązek i prawo udzielania pomocy

5.1.	Lekarz jako przymusowy samarytanin	92
5.2.	Lekarz a samobójstwo	96
5.3.	Zgoda na zabieg diagnostyczny i leczniczy	102
5.3.1.	Przesłanki ważności zgody	104
5.3.2.	Zakres zgody	109
5.3.3.	Postępowanie w przypadku braku zgody na określony rodzaj leczenia ...	111
5.4.	Działanie lekarza bez zgody osoby poddanej zabiegom medycznym	114
5.4.1.	Działanie lekarza przy braku porozumienia się z chorym lub przy braku zgody przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego osoby nieletniej lub ubezwłasnowolnionej	114
5.4.2.	Działanie bez zgody ze względu na dobro społeczne	115
5.5.	Lekarz w kontaktach z wymiarem sprawiedliwości	118
5.6.	Postępowanie lekarza wobec chorych psychicznie	121
5.7.	Działanie lekarza w warunkach wojny	123

Rozdział 6. Ryzyko diagnostyczne i terapeutyczne

6.1.	Pojęcie ryzyka i zakres jego dopuszczalności.	131
6.1.1.	Ryzyko w diagnostyce	132
6.1.2.	Ryzyko w terapii farmakologicznej.	134
6.1.3.	Ryzyko w terapii chirurgicznej.	137
6.2.	Lekarz a metody medycyny niekonwencjonalnej	140
6.3.	Ryzyko w postępowaniu profilaktycznym	142
6.4.	Słowo lekarza jako czynnik ryzyka.	144

Rozdział 7. Problemy etyczne prokreacji

7.1.	Przemiany obyczajowe w odniesieniu do życia seksualnego	147
7.2.	Zapobieganie ciąży	148
7.3.	Sterylizacja	153
7.4.	Dziecko niechciane i jego losy	155
7.5.	Przerywanie ciąży	159
7.6.	Sztuczna inseminacja	169
7.7.	Zapłodnienie pozaustrojowe	173
7.8.	Instytucja matki zastępczej	177
7.9.	Diagnostyka prenatalna	178
7.10.	Odchylenia od normy współżycia seksualnego a etyka lekarska	179

Rozdział 8. Problemy etyczne transplantologii

8.1.	Historyczne aspekty rozwoju transplantologii	183
8.2.	Transplantologia a kolejne modyfikacje definicji śmierci	186
8.3.	Pobieranie komórek, tkanek i narządów od żywego dawcy	189
8.4.	Stosunek do transplantacji narządów ze zwłok w badaniach socjologicznych i wyrażanych opiniach	191
8.5.	Domniemana zgoda czy domniemany brak zgody?	192
8.6.	Problemy etyczne ksenotransplantacji	194

Rozdział 9. Problemy etyczne tanatologii

9.1.	Ewolucja postaw wobec śmierci i człowieka umierającego	197
9.2.	Wartość i jakość życia	199
9.3.	Rozmowa z chorym i jego rodziną o niepomyślnym rokowaniu	201
9.4.	Granice walki o życie	208
9.5.	Opieka terminalna	215
9.6.	Opieka paliatywna	217
9.7.	Eutanazja	219

Rozdział 10. Etyka badań naukowych

10.1.	Etos uczonego. Zagrożenia moralne w badaniach naukowych	231
10.2.	Eksperyment	234
10.2.1.	Rodzaje eksperymentu biomedycznego i ich definicje	235
10.2.2.	Podstawowe zasady etyczne i prawne regulujące dopuszczalność dokonywania eksperymentów	236
10.2.3.	Problemy etyczne badania leku	239
10.3.	Problemy etyczne genetyki	241
10.4.	Doświadczenia na embrionach i płodach ludzkich	245
10.4.1.	Klonowanie	248
10.4.2.	Komórki macierzyste	250
10.5.	Badania na zwierzętach	251
10.6.	Komisje bioetyczne i ich działalność	254
10.7.	Zasady dobrych obyczajów w publikacjach naukowych	255

Rozdział 11. Błąd lekarski a etyka

11.1.	O zawinionych i niezawinionych błędach lekarskich	261
11.1.1.	Błąd popełniony z niedostatku wiedzy	262
11.1.2.	Błąd wynikający z przekroczenia kompetencji	263
11.1.3.	Błąd wynikający z niewykazania należytej staranności	265
11.2.	Postępowanie lekarza w przypadku popełnienia błędu lekarskiego.	266
11.3.	Odpowiedzialność moralna za postępowanie innej osoby w zespole	268

Rozdział 12. Lekarz a współpracownicy i uczniowie. Koleżeństwo lekarskie

12.1.	Solidarność zawodowa.	273
12.2.	Koleżeństwo a krytyka postępowania.	275
12.3.	Lekarz w zespole pracowników medycznych	279
12.4.	Lekarz jako nauczyciel	282
12.5.	Lekarz jako konsultant.	284

Rozdział 13. Dobre obyczaje w praktyce lekarskiej

13.1.	Tradycje praktyki prywatnej lekarza.	289
13.2.	Złe i dobre przejawy konkurencji lekarskiej.	290
13.3.	Informacja o praktyce a niedopuszczalne formy reklamy. Zasady etyczne ogłaszania się lekarzy	292
13.4.	Honoraria lekarskie	294
13.5.	Aktywa i pasywa praktyki prywatnej w dobie współczesnej	296
13.6.	Praktyka prywatna a obowiązki lekarza w publicznej służbie zdrowia	297

Rozdział 14. Lekarz a społeczeństwo i instytucje ochrony zdrowia Konflikty moralne w zdrowiu publicznym

14.1.	Lekarz wobec zorganizowanych form pomocy medycznej	303
14.1.1.	Problemy etyczne dotyczące racjonowania metod leczenia i alokacji środków finansowych.	304
14.1.2.	Lekarz a niedomagania w zakładzie opieki zdrowotnej	307
14.2.	Lekarz a zdrowie publiczne	308
14.3.	Lekarz a producenci i sprzedawcy leków i aparatury medycznej	309
14.4.	Lekarz w walce o swoje prawa	311

Rozdział 15. Samorządy i ich rola w przestrzeganiu przez pracowników ochrony zdrowia zasad etyki zawodowej

15.1.	Rola rzeczników odpowiedzialności zawodowej i sądów lekarskich.	318
15.2.	Izby i kodeksy etyczne innych zawodów medycznych	321

Zakończenie.	323
---------------------------	-----

Aneksy	327
Aneks 1. Kodeks Etyki Lekarskiej.....	327
Aneks 2. Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta	341
Aneks 3. Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej wobec zastosowań biologii i medycyny	363
Aneks 4. Deklaracja helsińska.....	374
Aneks 5. Dobre obyczaje w nauce. Zbiór zasad i wytycznych	377
Aneks 6. Ustawa o izbach lekarskich z dnia 17 maja 1989 r. (wybrane artykuły) .	381
Aneks 7. Kodeks Etyki Zawodowej Polskiej Pielęgniarki i Położnej	385
Aneks 8. Kodeks Etyki Aptekarza RP	389
Aneks 9. Deklaracja hawajska.....	395
Aneks 10. Skala inwazyjności badań na żywych kręgowcach	398
Literatura uzupełniająca	401
Skorowidz	405